

Veteranplan for Grimstad kommune

I tjeneste for Norge – med bosted Grimstad

2020-2025

Grimstad kommunestyre 4. februar 2020, jfr. PS 20/18

Innholdsfortegnelse

Vi er stolte av dere!	3
1. Veteranplan for Grimstad kommune	4
1.1 Statlige føringer for den kommunale veteranplanen.....	4
1.2 Om veteranplanen for Grimstad	4
2. Verdiene av veteranenes innsats og deres situasjon	5
2.1 Veteraner og deres familier	6
3. Dette vil Grimstad kommune gjøre for kommunens veteraner.....	7
3.1 Anerkjennelse.....	7
3.1.1. Tiltak	7
3.2 Ivaretagelse	9
3.2.1 Tiltak	9
3.3 Oppfølging og samarbeid	10
3.3.1 Tiltak	10
3.4 Informasjon og kompetanse	11
3.4.1 Tiltak	11
Informasjon - Forsvarets tiltak for veteraner	12
Informasjon - Lokale organisasjoner for veteraner.....	13

BILDER

Bilder er hentet fra nettet; forsvaret.no og itjenestefornorge.no. Bildene brukes med tillatelse fra Forsvaret.

Vi er stolte av dere!

Veteraner fra internasjonale operasjoner utgjør ryggraden i det norske forsvaret. De har gjort en viktig jobb i tjeneste for Norge, og deres erfaring og kompetanse er verdifullt for hele samfunnet.

Etter andre verdenskrig har mer enn 100 000 norske kvinner og menn deltatt i internasjonale operasjoner, og flere av dem er bosatt i Grimstad.

Anerkjennelse og ivaretagelse av personell som har tjenestegjort for Norge er viktig, og vi som kommune har et ansvar for å sikre at den enkelte får den hjelp og støtte de har krav på, både veteranene, deres familier og det lokalsamfunnet de er en del av.

Når målet er at hver enkelt veteran skal bli møtt på en god og kompetent måte der han eller hun bor, så krever det noe av oss som kommune. En plan for god oppfølging av veteraner må utarbeides i samspill med veteraner og deres organisasjoner slik at vi kan lykkes med dette viktige arbeidet. Det er jeg glad for at vi har fått til.

Veteranene har løst viktige oppdrag i krevende og farlige situasjoner på vegne av nasjonen, og de fortjener en synlig takk for innsatsen fra omgivelsene og samfunnet. Det er også av stor betydning for deres identitet, motivasjon og stolthet.

Derfor er markeringer som Frigjøringsdagen 8.mai blitt en verdifull tradisjon, også i Grimstad. Frigjøringsdagen har siden 2011 vært Nasjonal veterandag, og har dermed også blitt en viktig markering for nordmenn som har tjenestegjort i internasjonale oppdrag verden over. På denne dagen hedres alle veteraner for deres innsats fra andre verdenskrig og fram til dagens internasjonale operasjoner. Det er en fin tradisjon og en fortjent heder til alle dem som har bidratt med viktig innsats for landet vårt.

8.mai i år markerer vi at det er 75 år siden frigjøringen. Da rettes vår oppmerksomhet mot dem som frigjorde landet i 1945 – men også mot veteraner fra nyere internasjonale operasjoner.

På vegne av Grimstad kommune vil jeg takke de som har vært, og de som skal ut, i tjeneste for Norge.

Beate Skretting

Ordfører

1. Veteranplan for Grimstad kommune

Siden 1947 har Norge deltatt med 120 000 menn og kvinner i internasjonale operasjoner i over 40 land i 100 forskjellige operasjoner. Hvor mange veteraner som er bosatt i Grimstad har vi ikke nøyaktig oversikt over, men det er trolig snakk om nær 150 personer. I tillegg kommer nærmeste familie.

1.1 Statlige føringer for den kommunale veteranplanen

De statlige føringene bak veteranplanen har bakgrunn i Stortingsmelding nr. 34 2008-2009) *Fra verneplikt til veteran*. Regjeringens handlingsplan (2011-2013) *I tjeneste for Norge* og Regjeringens oppfølgingsplan (2014) konkretiserte og videreførte dette arbeidet. Handlingsplanen la føringer for styrking av samfunnets anerkjennelse og ivaretagelse av personellet som har tjenestegjort for Norge. I oppfølgingsplanen ønsket Regjeringen at kommunene skulle ta et større ansvar for å sikre at den enkelte får den hjelpen og støtten en trenger og har krav på. Kommunene er oppfordret til å lage egne veteranplaner (tiltak 14).

Målet med regjeringens oppfølgingsplan *I tjeneste for Norge* er

å øke anerkjennelsen og ivaretagelsen av norsk personell før, under og etter at de har vært i internasjonal tjeneste for Norge.¹

Målgruppe for veteranplanen er alle norske statsborgere som har deltatt eller deltar i fredsbevarende, fredsopprettende eller statsbyggende innsats i andre land fra utenriks-, justis- og forsvarssektoren. Planen omfatter ikke bare veteranene selv, men også deres familier og det lokalsamfunnet de er en del av. Den største organisasjonen for veteraner er Norges Veteranforbund for Internasjonale Operasjoner (NVIO).

Det er samfunnets ansvar at veteraner får den støtte og anerkjennelse de har krav på og fortjener.

1.2 Om veteranplanen for Grimstad

Grimstad kommunestyre har bedt rådmannen legge fram forslag til veteranplan (PS 19/83). Kommunestyrets vedtak var en respons fra veteraner i Grimstad som har etterspurt en slik plan.

Forslag til veteranplan er utarbeidet i samarbeid med representanter fra disse organisasjonene:

- Grimstad Forsvarsforening: Hans Jakob Kløvstad
- Grimstad Sjømannsforening: Nicolay Svendsen
- Aust-Agderforeningen av Norges Veteranforbund for Internasjonale Operasjoner (NVIO): Sivert W. Svane

¹ [Regjeringens oppfølgingsplan - "I tjeneste for Norge"](#)

2. Verdiene av veteranenes innsats og deres situasjon

Forordet til regjeringens oppfølgingsplan *I tjeneste for Norge* (2014) setter veteranenes oppgaver og innsats inn i en større sammenheng, og hvilken verdi denne har internasjonalt og for vårt samfunn. I forordet beskrives også bakgrunn, formål og innhold for den kommunale veteranplanen:²

«Kampen for fred, stabilitet og menneskerettigheter føres med ulike virkemidler over hele verden. Norge er med i dette arbeidet med humanitære midler og bistand, med støtte til politiske prosesser og med militære bidrag når det er påkrevet.

Dette er en innsats for verdier vi holder høyt. Det er også et arbeid for å ivareta våre nasjonale interesser i en ustabil verden, der konflikter langt borte raskt kan få konsekvenser for oss, nasjonalt og regionalt.

Våre soldater, polititjenestemenn og -kvinner, og andre utsendte fra justissektoren, gjør en stor innsats for å bidra til økt sikkerhet og stabilitet i andre land. Utsendte i utenriktjenesten håndterer jevnlig krevende og belastende saker. Mange er stasjonert i områder med uro og konflikt. Alle løser vanskelige oppdrag i land med store utfordringer. De utsetter seg selv for sterke inntrykk og belastninger. Oppdragene løses på en fremragende måte.

For dette har de regjeringens og hele det norske samfunnets dype respekt og anerkjennelse.

Alle som har vært ute i internasjonal tjeneste for Norge kommer hjem med kompetanse som er svært viktig, også for det norske arbeidslivet. Denne kompetansen må vi i enda større grad se og ta i bruk. Regjeringen vil følge opp og forsterke det arbeidet som har vært gjort de siste årene med å synliggjøre kompetanse, formidle anerkjennelse og gi støtte. Dette er et felles samfunnsansvar – på tvers av sektorer og forvaltningsnivåer. Vi vil nå rette en særlig innsats mot å få arbeidslivet til å ta kompetansen i bruk, og sørge for at det offentlige hjelpeapparatet kan yte bedre koordinert og mer kompetent bistand til dem som trenger det.

Heldigvis er det få som opplever alvorlige skader. Men for dem dette gjelder blir livet forandret. Regjeringen ønsker med denne planen å legge forholdene til rette for en bedre tilrettelegging før, og god oppfølging etter, endt internasjonal tjeneste.»

Med sin innsats støtter norsk personell fra utenriks-, justis- og forsvarssektoren opp under Norges utenrikspolitiske mål, gjennom å fremme norske interesser, underbygge en internasjonal rettsorden basert på folkeretten, og arbeide for sikkerhet, demokrati og grunnleggende menneskerettigheter. Norges bidrag til å forebygge krig og framvekst av trusler, samt arbeid for fred og stabilitet i andre land, er en viktig del av dette.

Det norske bidraget er sammensatt, og både politiske, økonomiske, humanitære og utviklingsmessige tiltak er like viktige i arbeidet for en fredelig, rettferdig og bærekraftig verden. Politiet bidrar blant annet med assistanse til gjenoppbygging eller styrking av det nasjonale politiet i land som er, eller har vært i konflikt. Den militære innsatsen er i første rekke knyttet til sikkerheten, og kan ha en viktig støttfunksjon for å legge til rette for økonomisk utvikling, humanitær bistand og politisk konsolidering.

² [Regjeringens oppfølgingsplan - "I tjeneste for Norge"](#)

2.1 Veteraner og deres familier

De fleste veteranene klarer seg bra etter endt tjeneste. Samtidig vet vi at noen veteraner og deres nære pårørende kan få utfordringer i ettertid. Dette gjelder spesielt psykisk helse. I de senere år har tjenestetilbudet til hele familien, barna inkludert, fått økt oppmerksomhet. Hva skjer med barna og familiene til dem som har vært ute i tjeneste?³

Stortinget har bestemt at samfunnets tjenester til veteraner skal skje gjennom det ordinære hjelpeapparatet. Derfor vil en vesentlig oppmerksomhet i den kommunale veteranplanen handle om å gjøre 1.linjetjenesten – kommunens tjenester – i stand til å se, forstå og stille godt opp for veteraner, pårørende og deres barn.

³ [Familiefokus på veteranarbeidet - RVTS Sør](#)

3. Dette vil Grimstad kommune gjøre for kommunens veteraner

Veteranplanens tiltaksdel tar opp i seg eksisterende ordninger, foreslår forbedringer og inneholder noen nye tiltak. Planen inneholder tiltak som gjelder anerkjennelse, ivaretagelse, oppfølging, kompetanse og informasjon. Det er lagt vekt på at planen skal være kortfattet og avgrense seg til tiltak det er realistisk at kommunen kan gjennomføre.

3.1 Anerkjennelse

Seremonier og offentlige markeringer er synlige uttrykk for samfunnets anerkjennelse av bidraget til den enkelte veteran. Slike seremonier bidrar til å ivareta historien og knytter bånd mellom alle som har deltatt eller deltar i fredsbevarende, fredsopprettende eller statsbyggende innsats i andre land. Markeringer synliggjør at veteraner verdsettes og er en del av lokalsamfunnet.

8. mai er Nasjonal Veterandag og Frigjøringsdagen. Det er den viktigste dagen for å markere anerkjennelse for veteraner og deres familier. Krigsveteranene og krigsseilerne fra andre verdenskrig sikret oss fred og frihet. Dagens veteraner er med på å vedlikeholde vår fred og frihet.

Arrangementene 8. mai er i Grimstad et samarbeid mellom Grimstad kommune og organisasjonene; Grimstad forsvarsforening, Aust-Agder-avdelingen av Norges Veteranforbund for Internasjonale Operasjoner, Norske Reserveoffiserers Forbund avd. Nedenes og Grimstad sjømannsforening. Ordføreren inviterer til en veteranmottakelse for veteraner og deres familier. Etter mottakelsen er det minnemarkering på Dyviks plass, deretter ved sjøkrigsmonumentet ved Sorenkrivergården. Elever på 9. trinn holder tale ved kransnedleggelsen og er med på mottakelsen.

Grimstad kommune

KUNNGJØRINGER

INVITASJON TIL VETERANMOTTAKELSE I ANLEDNING FRIGJØRINGS DAGEN 8. MAI

Grimstad kommune ønsker å bruke 8. mai til å uttrykke anerkjennelse, respekt og taknemlighet overfor veteraner som har vist mot og motstand, og som har bidratt til å sikre frihet og menneskerettigheter nasjonalt og internasjonalt.

I samarbeid med Grimstad forsvarsforening, Aust-Agderavdelingen av Norges Veteranforbund for Internasjonale Operasjoner, Norske Reserveoffiserers Forbund avd. Nedenes og Grimstad sjømannsforening, inviterer Grimstad kommune til mottakelse for veteraner med ledsager i **Scandic Hotel Grimstad onsdag 8. mai klokken 15.00.**

Som veteraner regner vi deltakere i norske styrker, hjemmefront og sjøfart under 2. verdenskrig, tysklandsbrigadene, FN- og NATO-ledede militære operasjoner, FNs politistyrker, sjøfolk som har seilt i krigssoner eller opplevd krigshendelser, og deltakere i humanitære organisasjoners operasjoner i krigsområder.

Etter mottakelsen blir det minnemarkering på Dyviks plass klokken 17, deretter ved sjøkrigsmonumentet ved Sorenkrivergården.

Vi ber om påmelding til mottakelsen senest **mandag 6. mai klokken 12.00**, på telefon **37 25 03 00**, eller e-post postmottak@grimstad.kommune.no

3.1.1. Tiltak

Tiltak	Ansvar
<p>8. mai - Norges frigjørings- og veterandag.</p> <ul style="list-style-type: none">• Ordføreren inviterer til Veteranmottakelse• Minnemarkering på Dyviks plass og ved sjøkrigsmonumentet ved Sorenkrivergården• Det flagges ved offentlige bygninger og ved kirkene	Ordføreren, veterankontakten, kirkevergen/bygartneren

<p>Vedlikehold av minnesmerker/monumenter</p> <p>Mminnesmerker/monumenter som bygartneren etterser:</p> <ul style="list-style-type: none">• Fjære kirke• Landvik kirke• Eide kirke• Grimstad kirke - kirkeheia• Dyviks plass• Sjøkrigsmonumentet ved Sorenkrivergården <p>Den 8. mai plasserer Grimstad kommune en blomsteroppsats ved minnesmerkene ved kirkene.</p>	Bygartneren
---	-------------

3.2 Ivaretagelse

Kommunene er ansvarlig for at alle personer som er bosatt i kommunen tilbys nødvendige oppvekst-, helse- og omsorgstjenester. Hjelpen til veteraner skal ytes gjennom kommunens ordinære tjenester.

Det er viktig at ansatte i både helse- og omsorgstjenestene og i oppvekstsektoren har kompetanse om sammenhenger mellom belastninger knyttet til internasjonale oppdrag og helseplager for veteranen og de nærmeste som følge av pågående eller tidligere oppdrag.

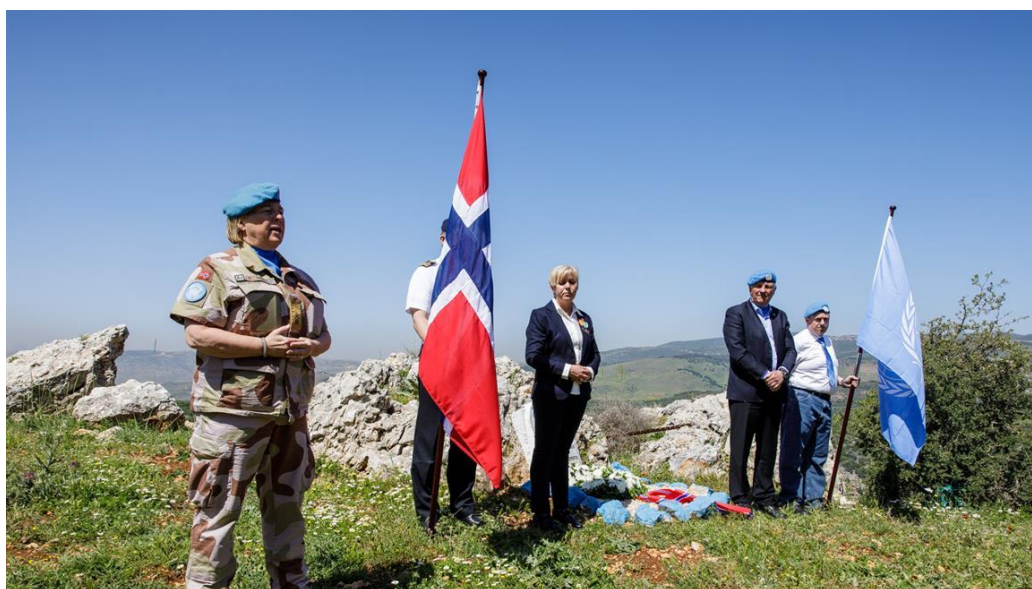
For barn og unge vil fravær av foreldre over tid kunne være en utfordring. Foreldres tjeneste i krigsområder vil ytterligere kunne forsterke barnets reaksjoner. De regionale ressursentrene om vold, traumatisk stress og selvmordsforebygging (RVTS) har fått en viktig rolle av staten som fagnettverk mot de offentlige helsetjenestene og spesialisthelsetjenestene. RVTS kan gjennomføre kompetansehevende tiltak for helsepersonell og personell som jobber med barn og familier. NAV har et kompetansesenter på Elverum hvor andre NAV-kontorer kan henvende seg for informasjon og veiledning om veteraner.

«Hva skjer med barna og familiene til dem som har vært ute i tjeneste?»⁴

Det utføres et omfattende «usynlig» likemannsarbeid i regi av de frivillige organisasjonene for veteraner i kommunen. Den frivillige innsatsen har stor betydning og er et nødvendig supplement til de offentlige tjenestene.

3.2.1 Tiltak

Tiltak	Ansvar
Kommunen ivaretar veteranenes behov gjennom det ordinære oppvekst- og hjelpetilbudet.	Rådmannen
Ansatte i helse- og omsorgstjenestene og oppvekstsektoren gis opplæring om veteraner og familiens utfordringer og behov. Opplæring skjer i samarbeid med og med materiell fra RVTS Sør.	Veterankontakten, kommunalsjefene for helse- og omsorg og oppvekst og kultur

⁴ [RVTS Sør. Familiefokus på veteranarbeidet](#)

3.3 Oppfølging og samarbeid

Kommunen samarbeider med veteraner gjennom deres organisasjoner for å vedlikeholde og etterprøve at veteranplanen følges opp og at tjenestetilbudet til veteraner bosatt i Grimstad fungerer tilfredsstillende.

Rådmannen oppnevner en veterankontakt som skal være kommunens bindeledd til frivillige organisasjoner med veteraner lokalt. Veterankontakten skal ha god oversikt over kommunens tjenester og kunne veilede veteraner til kontakt med kommunens ordinære tjenesteapparat.

3.3.1 Tiltak

Tiltak	Ansvar
<p>Veterankontakt</p> <p>Det oppnevnes en veterankontakt i kommunen. Veterankontakten skal ha god oversikt over kommunale tjenester og kunne gi veiledning til veteraner om dette. Veterankontakten skal bidra til at hjelpen til veteraner ytes gjennom kommunens ordinære tjenester.</p> <p>Veterankontakten skal i tillegg være kommunens bindeledd til de frivillige organisasjonene lokalt som Aust-Agderforeningen av Norges Veteranforbund for Internasjonale Operasjoner (NVIO), Grimstad Forsvarsforening, Norske Reserveoffiserers Forbund avd. Nedenes og Grimstad sjømannsforening, til det regionale ressurscenteret om vold, traumatisk stress og selvmordsforebygging (RVTS-Sør)⁵ og sentrale aktører som Forsvarets veteranjeneste.</p>	Rådmannen/ veterankontaktens overordnede

⁵ [RVTS Sør](#)

3.4 Informasjon og kompetanse

Kommunen gir informasjon om veteraner og om tilbud til veteraner og deres familier på sin hjemmeside.

Erfaringene til veteraner fra andre verdenskrig og fra veteraner som har deltatt i fredsbevarende, fredsopprettende eller statsbyggende innsats for Norge i andre land frem til i dag, er verdifulle for å forstå dimensjonene i verdiene som markeres 8.mai – fred, frihet og demokrati. Det ligger også en anerkjennelse i det at denne kompetansen konkret anvendes lokalt.

3.4.1 Tiltak

Tiltak	Ansvar
Informasjon om veteraner på kommunens nettside	Veterankontakten
Veteraner møter ungdommer Det har stor verdi at elevene i grunnskolen får god kunnskap om veteraners innsats og innbyggernes livssituasjon før, under og etter krigen, og om betydningen av fredsbevarende og fredsopprettende oppdrag i internasjonale tjenester for Norge frem til vår tid. Elever rekrutteres til oppgaver og deltakelse ved kransenedleggelse på Dyviks plass og ved sjøkrigsmonumentet og veteranmottakelsen 8.mai.	Oppvekstsjefen og veterankontakten
Informasjon om veteraner til offentligheten Kommunen vil være behjelpelig med at offentligheten får kunnskap om veteraner.	Veterankontakten
Kommunestyret har informasjon om veteraner på ett av sine møter i valgperioden (1/2 time).	Ordføreren og veterankontakten

Informasjon - Forsvarets tiltak for veteraner

Forsvaret har ulike tilbud til veteraner både før, under og etter tjenesten⁶.

Forsvaret har kontor: 800 85 000 (08-15 hverdager), E-post: veteraner@mil.no og besøksadresse: Akershus festning, bygning 48. Dette er et tilbud til både veteraner og veteranfamilier.

På denne adressen er det et tverrfaglig team med både militært og sivilt ansatte. Teamet har lang erfaring med å gi råd og veiledning til veteraner og deres familier. De fleste er også selv veteraner fra internasjonale operasjoner.

Her er noe av det du kan spørre Forsvaret om:

- Veteranaktiviteter. Hver måned arrangeres [veterantreff over hele landet](#). I tillegg finnes det en rekke små og store [arrangementer for veteraner og veteranfamilier](#).
- Dekorasjoner og annen anerkjennelse. Noen har ikke fått alle [medaljene](#) de skulle hatt. Dette kan Forsvaret hjelpe med.
- Fakta om Norges deltakelse i internasjonale operasjoner. Veteranene er de kvinner og menn som bidrar i [Norges internasjonale operasjoner](#). Forsvaret kan hjelpe med fakta, tall og dokumentasjon fra operasjonene.
- Offentlige velferdsordninger. Forskjellige [forsikringer og erstatningsordninger](#) gjelder ved tjeneste i internasjonale operasjoner. Forsvaret kan hjelpe deg videre ved spørsmål.
- Samtaler og sjelesorg med veteranprest. Noen vil ha vanskeligere for å omstille seg fra hverdagen ute på tjeneste med et høyt stressnivå til hverdagen hjemme med trivialiteter. Eller kanskje familien vil ha noen å snakke med mens et familiemedlem er ute på tjeneste? Veteranpresten kan være en god samtalepartner.
- Forsvarets helsetilbud. Forsvaret har noen [helsetilbud til veteraner](#) som et supplement til det sivile helsevesenet.

Støttetilbud:

- Kameratstøttetelefonen 800 48 500 (24 timer) På telefon 800 48 500 kan du eller din familie snakke anonymt med en veteran fra internasjonale operasjoner, og få svar fra et medmenneske og likemann. Norges Veteranforbund for Internasjonale Operasjoner har en landsomfattende 24 timers vaktordning med kameratstøttetelefonen.
- Forsvarets grønne linje 800 30 445 (24 timer). Dette er en gratis krisetelefon Forsvaret har sammen med Kirkens SOS. Det hender man har akutt behov for å snakke med noen om noe man ikke snakker med alle om, eller at den man normalt snakker fortrolig med, er i en internasjonal operasjon. Personellet har taushetsplikt, samtidig som de har erfaring i å samtale om alt fra ensomhet til livskriser.
- Kameratstotte.no Kameratstotte.no er et samarbeid mellom Norges Veteranforbund for Internasjonale Operasjoner og Mental Helse, og er bemannet av personer som selv har erfaring fra internasjonale operasjoner. På denne siden kan du anonymt sende meldinger hele døgnet og få luftet store og små problemer. Du kan også få kontakt med andre familier som er, eller har vært, i samme situasjon som dere. Alle får svar innen 24 timer.

⁶ [Forsvarets tilbud til veteraner](#)

Informasjon - Lokale organisasjoner for veteraner

For mange veteraner og deres familier er møtesteder hvor de kan treffe andre veteraner viktig. I Grimstad er flere foreninger et viktig møtested for veteraner bosatt i kommunen:

- Grimstad Forsvarsforening⁷
- Grimstad Sjømannsforening⁸
- Norske Reserveoffiserers Forbund avd. Nedenes og Grimstad⁹
- Aust-Agderforeningen av Norges Veteranforbund for Internasjonale Operasjoner (NVIO)¹⁰

Det er etablert flere ulike interesseorganisasjoner for veteraner og deres pårørende nasjonalt og lokalt. Norges Veteran-forbund for Internasjonale Operasjoner, NVIO, har regelmessige aktiviteter.

⁷ [Grimstad forsvarsforening](#)

⁸ [Grimstad Sjømannsforening](#)

⁹ [Norske Reserveoffiserers Forbund avd. Nedenes og Grimstad](#)

¹⁰ [NVIO Aust-Agder](#)